

РЕЦЕНЗИЯ

на докторската теза на

доц. Динамир Предов

ИЗСЛЕДВАНЕ НА ТВОРЧЕСКИЯ ПРОЦЕС В БЪЛГАРСКАТА АКТОВА ФОТОГРАФИЯ 1944 -1989

представена за придобиване на
на образователната и научна степен
доктор по направление 05.08.03.

Докторската теза на доц. Динамир Предов представлява обзорно и задълбочено изследване на развитието на българската актова фотография в исторически план. Трудът съдържа 219 страници, включващи въведение, 4 глави, заключение, изводи, справка за приносите и списък с цитираните източници. Текстът е придружен от множество удачно подбрани фотографии, изображения на скулптури, репродукции на живописни платна, схеми и чертежи. Този илюстративен материал е също важна част от докторската теза.

Първата глава на дисертацията „Еволюцията на голото тяло в изкуството” поставя изследването в необходимия контекст. Фотографията като сравнително млад вид изкуство естествено и доказано заимства от хилядолетната история на изобразителното изкуство теми, сюжети, композиционни, светлинни и други художествени решения и похвати. Ако ми разрешите да се отклоня малко- в съвременното може да се наблюдава и обратният процес- влияние на художествената фотография върху изобразителното изкуство, което е също голяма и интересна тема за изследване. Но да се върнем към първата глава на труда на доц. Предов. Главата се състои от три раздела- „Началото - Древна Елада и Рим”, „Византия , средновековието и християнството” и „ Европейското Възраждане”. Естествено не можем да очакваме в такъв труд цялостно и обзорно представяне на необятната световна история на изкуството. Доц. Предов е избрал правилен подход- селектирал е от историческото развитие на изобразителното изкуство тези епохи и школи, които в най-голяма степен са дали отражение върху развитието на фотографското изкуство.

Във втората глава авторът разглежда „Раждането на фотографията и първите снимки на голо тяло”. Краткият исторически преглед води читателя от „камера обскура” до пионерските експерименти с изображения на голо тяло през 19 век, когато актовата фотография все още търси своя облик и място като жанр в художествената фотография. С лаконични текстове доц. Предов анализира творчеството на Йожен Дорю- фотографа

снимал заедно с Дьолакроа, „розовите серии” на Луис Карол и Франсоа Карбин.

„Фотографията на Голо тяло в световното изкуство на XX век” е заглавието на третата глава. В два раздела са обособени европейските и американските водещи автори в жанра. В тази част на дисертацията доц. Предов навлиза в „дълбоките води” на истинската художествена фотография с представители като американския фотограф Ман Рей, чеха Франтишек Дртикол и други важни имена от историята на актовата фотография. Изследва се влиянието на дадаизма а на ар деко върху фотографското изкуство. Проследяват се трудните пътища в актовата фотография на автори като руснака Александър Гринберг и Гюнтер Рьослер от ГДР. Представят се велики фотографи като Дейвид Хамилтън, Хелмут Нютон, Хърб Риц, анализират се гротеските на чеха Ян Саудек. Читателите придобиват добра представа за световните тенденции в снимането на човешкото тяло, което спомага за ситуирането на българската актова фотография сред образците и теченията през 20 век.

Четвъртата глава на дисертационния труд разглежда „Фотографията на Голо тяло в България (1944 – 1989)”. В тази част от изследването авторът навлиза в територията на собствените научни приноси, свързани с развитието на актовата фотография в България. Текстът е логично организиран в три раздела: „Голо тяло в творчеството на българските фотографи”, „Актвата фотография в българските медии” и „Българските творци в жанра на актовата фотография”. Авторът според мен много правилно поставя изследваната проблематика в политико-обществения контекст на историческото радвитие на България. В страните от така наречения „социалистически лагер” влиянието на партийните догми и пропагандна политика бяха незаобиколим фактор във всички изкуства. Цитирам доц. Предов: *„Фотографското наследство в края на Втората световна война бе еднакво за всички, но съветското влияние не бе еднакво навсякъде. Това до голяма степен се дължеше на „престараването“ на нашата родна комунистическа номенклатура, която в някои случаи „изпреварваше“ съветските другари в своето старание за отстояване на принципите на „социалистическия реализъм“ и партийна пропаганда. От друга страна, ниското културно и интелектуално равнище на културтрегерите (комунистически функционери отговарящи за „правилната творческа линия“), играеше ролята на допълнителна спиращка за реалните творчески процеси в изкуството и в частност за фотографията.”* Край на цитата.

В началото на главата авторът много прецизно определя методите, с които е селектирал авторите и творбите, включени в изследването. Споделям напълно виждането му да игнорира произведения, които

претендират с днешна дата да са създадени в изследвания период, но не са получили публичност. Върху обществото, както в професионалните среди, така сред широката публика, са имали влияние само публикувани и/или включвани в изложби творби. Доц. Предов изключително добросъвестно и подробно е събрал цялата налична информация за актовата фотография в България през изследвания период. Шестнайсетте автора: Лоте Михайлова, Деяна Стаматова, Станка Цонкова, Светлана Бахчеванова, Нели Гаврилова, Ангел Величков, Генчо Петков, Валентин Киров, Бейла Даракчиев, Тихомир Пенев, Милан Христов, Стела Радева, Любомир Жеков, Живко Арабов, Динамир Предов и Генчо Петков са представени с всички видели бял свят свои творби. Допълнителни щрихи към тези кратки портрети добавят включените в дисертацията интересни, ексклузивни интервюта, направени от автора с всички живи автори на актови фотографии от изследвания период.

Важна особеност на дисертационния труд е, че доц Предов работи активно в изследвания жанр и период. Лично се познава с мнозинството от представяните автори. Работили са заедно, участвали са съвместно в изложби и фотоваканции, публикували са съвместно в едни и същи издания. Тези факти правят научния текст изключително непосредствен и достоверен. Анализите на автора са свързани с реалната фотографска практика. Това е рядък случай, при който позициите на обект и субект в един научен труд се преплитат.

Във финалната част на докторската теза- „Заключение” авторът синтезира в лаконични текстове своите оценки за приносите на отделните автори в развитието на българската актова фотография. Обобщените оценки пък са фиксирани в една страница под заглавие „Изводи”.

Текстът е издържан в научно отношение, отличава се с ясна конструкция, научен подход, категорични тези, доказани с убедителни факти и аргументи. И същевременно трудът е написан на достъпен и ясен език, което го прави в равна степен полезен както за специалисти, така и като учебник за студенти в областта на фотографията.

Приемам напълно представените в заключителната част научни приноси на труда. Дисертацията е доказано авторска и запълва празина в изследванията на българското изкуство през втората половина на 20 век.

Нямам съществени критически бележки към представения ми за рецензиране научен текст.

Като допълнение към рецензията искам да подчертая, че доц. Предов е преподавател с авторитетна кариера и присъствие в академичната общност на Нов български университет. Автор и директор на учебни програми, участник в научни форуми, комисии, факултетни съвети и научни журита.

Извън преподавателската си дейност Динамир Предов е активно работещ художник фотограф, уважаван и ценен в професионалните и артистични среди. Всички тези активности на докторанта ми дават и допълнителни основания за позитивна оценка.

В заключение искам да отбележа, че въз основа на представената докторска теза, предлагам на доц. Динамир Предов да бъде присъдена научната и образователна степен „доктор”.

28.05.2014.

София

проф. Иван Георгиев